

Alleen werken

Inhoudsopgave

➤ Wat is de gewenste situatie?

➤ Maatregelen

Goedgekeurd door Sociale Partners

Gepubliceerd als informatief, akkoord door arbowerkgroepleden Glastuinbouw, oktober 2025.

Het kan voorkomen dat medewerkers en externen alleen aan het werk zijn. Een alleenwerker is een werknemer die alleen, en geïsoleerd, zijn werkzaamheden verricht. Voor maatregelen rondom alleen werken en afgelegen en of donkere werkplekken of avond-nachtploegendienst wordt verwezen naar de [Arbocatalogus ongewenst gedrag](#).

Voorbeelden van medewerkers die in de praktijk alleen kunnen werken zijn medewerkers van de technische dienst (storingdienst), teeltmensen, medewerkers die spuitwerkzaamheden verrichten, laboratoriummedewerkers, maar ook kantoormedewerkers maar ook externen (onderhoudspersoneel, externe chauffeurs). In sommige functies - waarbij gevaarlijke werkzaamheden worden verricht - zijn de risico's van alleen werken groter. Dit omvat alle werkzaamheden die een verhoogd veiligheidsrisico inhouden zoals werken op of met:

- hoogte;
- elektriciteit;
- gevaarlijke stoffen;
- gevaarlijke machines of installaties;
- materiaal onder grote druk.
- nieuwe medewerkers (onvoldoende voorlichting en instructie)

Een alleenwerker loopt, in het algemeen, hetzelfde ongevalsrisico als een werknemer die dezelfde werkzaamheden in het bijzijn van anderen uitvoert. Maar wie alleen werkt, loopt een extra risico omdat hij/zij bij een ongeval, brand of andere calamiteit niet kan terugvallen op collega's en/of leidinggevende. Bijvoorbeeld waarbij:

- men in een hulpbehoevende situatie kan komen en zelf niet meer in staat is hulp van anderen in te roepen;
- een machine of installatie in veel gevallen ongecontroleerd in bedrijf kan blijven;
- men wordt blootgesteld aan gevaarlijke stoffen. De gevolgen van de blootstelling kunnen aanzienlijk groter zijn dan gewoonlijk omdat de hulpverlening later wordt gestart.

Een ander aspect van alleen werken is de beleving van de alleenwerker. Hij of zij kan zich onveilig voelen, omdat een werkplek heel anders kan worden ervaren als er geen andere mensen in de buurt zijn.

Het is belangrijk alleenwerkers goed te beschermen tegen de risico's van alleen werken zodat hulp beschikbaar is.. Dit thema gaat over de risico's en de te nemen beheersmaatregelen om het voor alleen werkenden veiliger te maken. Het nemen van maatregelen bij een eventuele onwel wording of een hartaanval als iemand alleen werkt en geen gevaarlijk werk verricht bijvoorbeeld een kantoormedewerker valt buiten de scope van dit thema.

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ Risicovolle werkzaamheden worden zoveel als mogelijk niet alleen uitgevoerd.

- ✓ Er is inzicht in de risico's van alleen werken.
- ✓ Afspraken over alleen werken en de te nemen maatregelen staan op schrift en zijn bij de leidinggevenden en medewerkers bekend.
- ✓ Alleenwerkers beschikken over goed werkende communicatieapparatuur om snel hulp in te roepen bij een brand, ongeval of een andere calamiteit met bijbehorende instructies.

Maatregelen

→ Algemeen

Beoordeel in het kader van de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RIE) de risico's van alleenwerk. Ga na wat er nodig is aan veiligheidsmaatregelen en voorzieningen om de risico's van alleenwerken te voorkomen of als dit niet mogelijk is de gevolgen ervan zo veel mogelijk te beperken.

- Zorg dat Bedrijfshulpverlening beschikbaar is bij een calamiteit. Maak hier afspraken over.
- Zorg dat alleenwerkers bij het inwerken minimaal aantoonbaar worden voorgelicht over de:
 - RIE alleen werk;
 - gevaren van alleen werken en hoe daarmee om te gaan zoals procedures voor bedrijfshulpverlening;
 - algemene voorwaarden waaronder je alleen mag werken;
 - werkafspraken die voor alleen werk gelden;
 - werkzaamheden die niet alleen mogen worden uitgevoerd.
- Herhaal de voorlichting en instructie eens per 3 jaar.
- Onvoldoende opgeleide medewerkers en medewerkers die pas in dienst zijn werken niet alleen.
- De leidinggevende houdt toezicht op de naleving van de gemaakte afspraken door medewerkers aan te spreken op al dan niet veilig werken.

Daarnaast verlangt de Arbowet dat de maatregelen in een bepaalde volgorde worden genomen, waarbij eerst naar de bron van het probleem wordt gekeken. Dit wordt de arbeidshygiënische strategie genoemd. Het is alleen toegestaan maatregelen van een lager niveau toe te passen als daar goede redenen voor zijn (technisch, uitvoerende en economische redenen). Die afweging geldt voor elk niveau opnieuw. Als de maatregelen binnen een beheersingsniveau de risico's niet voldoende wegnemen, kunnen maatregelen uit verschillende niveaus gecombineerd worden.

Bron

- Organiseer werkzaamheden zo dat alleen werken voorkomen wordt door het werk op een ander tijdstip of op afstand uit te voeren. Bijvoorbeeld technische storingen kunnen meestal in eerste instantie met de computer op afstand worden verholpen. EN:
- Werk in risicovolle situaties, zoals hieronder benoemd, altijd met minimaal twee personen.
- Sommige werkzaamheden zijn dermate gevaarlijk dat deze nooit alleen uitgevoerd mogen worden:
 - werken in een besloten ruimte;
 - werken onder spanning;
 - werken met acuut levensbedreigende en/of explosieve stoffen;
 - werken op het kasdek

Collectief

- Werkzaamheden met enig risico die hierboven niet genoemd zijn, mogen enkel alleen uitgevoerd worden als de leidinggevende daarvoor toestemming heeft gegeven en als de voorgeschreven maatregelen zijn getroffen om de

risico's te beperken. EN:

- Registreer alleenwerkers zodat bekend is waar, wanneer - bijvoorbeeld tijdens avond- en nachturen - en wie alleen werken. Dit kan schriftelijk, automatisch met een elektronische pas of mondeling bij een nachtportier of beveiligingsmedewerker door zich daar bij een contactpersoon aan en af te melden. EN:
- Werk met arbeidsmiddelen die goed onderhoud en gekeurd zijn. Zie Arboblade Machineveiligheid algemeen. EN:
- In- en uitgangen van de bedrijfsruimte worden afgesloten - zo dat dit binnen het door de organisatie gehanteerde protocol valt - en zijn van binnenuit te openen. EN:
- Maak afspraken dat een alleen werkende zich na een afgesproken tijdsinterval meldt, bijvoorbeeld telefonisch na elke 2 uur, volgens een vaste aanmeldprocedure. EN:
- Zorg dat de alleenwerker op de hoogte is van de bedrijfshulpverleningsprocedures. Maak een korte handleiding waarin staat wat te doen in noodsituaties. EN:
- Zorg dat de alleenwerker bij een calamiteit snel adequate hulp kan inroepen bij de leidinggevende, contactpersoon, een bedrijfshulpverlener door een duidelijk hoor- of zichtbaar alarm te slaan. Verstrek hiervoor goed werkende communicatieapparatuur (een vaste/mobiele telefoon, mobiele noodknop, man down systeem, een timer waardoor alarm geslagen wordt als een medewerker langer dan verwacht bezig is, etc.) met de juiste instructies en alarmopvolging. EN:
- Test de communicatieapparatuur door voordat deze in gebruik wordt genomen in alle alleen werksituaties. Een belangrijke rol is hiervoor weggelegd voor de ontvanger van de alarmering. Deze moet ervoor zorgen dat de hulpvraag met alle belangrijke informatie op de juiste manier bij de bedrijfshulpverleners komt. EN:
- De alleenwerker behoort onder alle omstandigheden via een zo kort mogelijk, afdoende verlichte en gemarkeerde vluchtweg van de werkplek te vluchten zonder obstakels in de vluchtroute en gebruikmaking van bijzondere hulpmiddelen. Beoordeel de route vóórdat de werkzaamheden worden uitgevoerd. EN:
- Noodzakelijke sleutels en/of andere instrumenten bevinden zich onder direct (zichtbaar) handbereik van de alleen werkende. EN:
- Houd de directe toegang vrij toegankelijk voor interne en externe hulpverleners. EN:
- Maak afspraken met de alleenwerker dat alle gevaarlijke situaties en (bijna) incidenten die zich tijdens de alleenwerk periode voordoen altijd bij de leidinggevende worden gemeld. EN:
- Maak zo nodig afspraken over het voorkomen van situaties waarbij één persoon het bedrijf opent of sluit.

PBM

- Zorg dat bij het alleen werken de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen worden gebruikt. Welke persoonlijke beschermingsmiddelen gebruikt moeten worden, is afhankelijk van de gevaren van de werkzaamheden. Zie hiervoor de onderwerpen in de Arbocatalogus.
- Persoonlijke beschermingsmiddelen zijn in voldoende mate beschikbaar, worden onderhouden, schoongehouden en indien nodig gerepareerd.

Toelichting op de maatregelen

Geïsoleerde werkzaamheden die risico's kunnen opleveren, mogen pas alleen worden uitgevoerd nadat:

1. De risico's van de alleen werkplek zorgvuldig zijn geanalyseerd.
2. Aan de hand hiervan afdoende beschermende maatregelen zijn getroffen.
3. Adequate maatregelen zijn genomen om incidenten zoveel mogelijk te voorkomen.
4. Voorzieningen zijn getroffen waarbij direct en adequaat hulpverlenend door één of meer derde(n) (leidinggevende, bedrijfshulpverleners, alarmcentrale, etc.) kan worden ingegrepen.

5. Voor directe toegang is gezorgd in overleg met leidinggevendenden. Dit geldt voor zowel externe als interne hulpverleners.

Periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek-PAGO

Er gelden geen specifieke aandachtspunten in het PAGO t.a.v. dit onderwerp.

Aandachtspunten voor medewerkers

- Begin het werk pas als de risico's van het werk en de maatregelen met jouw leidinggevende zijn besproken.
- Meld bij je leidinggevende als je alleenwerk gaat doen.
- Werk volgens instructies en de gemaakte afspraken.
- Zorg dat je weet hoe de communicatievoorzieningen werken.
- Je bent op de hoogte waar de vluchtwegen en BHV-middelen zijn.

Aandachtspunten met betrekking tot bijzondere groepen

Zwangeren	De wet schrijft geen specifieke richtlijnen en regels voor deze doelgroep voor op dit gebied. De inzet- en belastbaarheid van deze werknemers vereist maatwerk in overleg met een leidinggevende, bedrijfsarts of andere bevoegde.
Medewerkers met gezondheidsproblemen	Medewerkers met gezondheidsproblemen bijvoorbeeld met bepaalde ziekten of die medicijnen gebruiken die het reactievermogen beïnvloeden lopen extra risico en mogen nooit alleen werken. Het kan hierbij onder meer gaan om mensen met hartproblemen, suikerziekte, neurologische aandoeningen (waaronder epilepsie) en aandoeningen die gepaard gaan met loopbeperkingen, verminderde zintuigelijke vermogens, verminderd gebruik van armen en handen. Meld dit als bedrijf aan alle medewerkers. Geef daarbij aan dat ze bij twijfel de bedrijfsarts kunnen raadplegen.
Anderstaligen	Bied instructie en voorlichting in meerdere talen aan. Pictogrammen kunnen hierbij een visuele ondersteuning geven.
Jongeren (jeugdigen/kinderen)	Zorg dat jongeren onder de 18 jaar nooit alleen werken.